

Партійний чок

Олександр Мінович

Біля сірої будівлі обкому партії вся прилегла територія була заставлена чорними "Волгами".

Обласна номенклатура з'їхалася на нараду-партактив.

Обважнілі й полисілі чоловіки в темних костюмах, і однотонних невиразних краватках заповнили велику залу засідань, призначену для особливих подій.

Зібрання було присвячене обговоренню матеріалів чергового партійного з'їзду.

Знайомитися насправді не було чого. Присутні вже ознайомилися з цими матеріалами в газетах. Не один раз крутилися вони по телевізору.

Але установка зверху була надіслана, тому й заїкатися про недоцільність цього обговорення не дозволялося.

Сказано обговорювати, значить треба обговорювати. Ніхто й пікнути проти не міг.

За багато років керівництво СРСР добилося від апаратників бюрократії абсолютної слухняності. На всіх рівнях. Скинувши хрести й куполи з церков, тодішня влада замінила релігію комуністичним ідолопоклонством.

Процедура партійних засідань давно вже була вироблена і провадилася в строго визначених рамках: звідси – і до сюди, й не на крок у якийсь бік.

На підвищенні у залі, за довгим столом, покритим червоною скатертиною, всілися керівники, які ніби наглядали за тими, що сиділи в самій залі. Одні були наче на горі, а інші мовби в ямі, аби знали своє місце.

Ці, які за столом, називали себе поважним словом "президія".

Посеред столу поставили графин з водою – горло промочити. І чомусь тільки одну для всіх склянку. Може тому, що зазвичай, тої води мало хто пив.

Поряд височіла трибуна для промовців, обтягнута тою ж червоною тканиною, що і стіл для президії. На горі має бути – все червоним.

Відкрив засідання, як це було встановлено-заведено, перший секретар обкому – головний начальник області.

Його доповідь затягнулася на цілих 40 хвилин. Так було зарання передбачено регламентом.

Монотонно-нудно він сповіщав своїм підлеглим про високі досягнення партії і уряду в усіх сферах життя. Сипав цифрами, цитатами із виступів кремлівських вождів.

В залі була цілковита тиша. Всі вдавали, що уважно слухають доповідача, а деякі навіть щось занотовували. Ці – показували свою виняткову зацікавленість, партійну свідомість.

Проте ця уважність-зосередженість були напускними. Слухачі пропускали промову повз вух, немов вітер за шибкою службового авто. За багато років навчилися дивитися в очі, й бути далеко від виступаючого на трибуні.

Після виступу головного оголосили перерву.

Партійні активісти кинулися до буфету і обкомівської їдальні, де працювали пересувні ятки-магазини, які виїжджали кожного разу, коли відбувалися такі зібрання. Теж невід'ємна частина процедури.

Відібрані торгівельним начальством – молоді, гарні продавщиці в накрохмалених білих фартушках блискали голо-смаковитими ногами і пропонували для тих, хто зібрався в обкомі, дефіцитні товари – розчинну каву, ковбасу "сервелат", цукерки : "асорті", "ліщину", "мисливські". А ще фірмові київські торти, польську губну помаду, югославські сорочки, туфлі з Чехословаччини та багато всякого-різного, про яке прості радянські люди могли тільки мріяти. Або діставати по великому благу на складах і базах, якщо блат такий повезло мати.

Власники темних піджаків швидко скупилися і рознесли пакунки по своїх службових автомобілях.

Водії, що збилися було до купи та вбивали час у балачках і лузанні насіння, кинулися розсовувати дорогі покупки по багажниках і салонах.

Перерва закінчилася...

Обговорення матеріалів з'їзду продовжилося.

Тепер вважалося – починаються дебати. Однак ніхто не дебатував. Знову були звичні монотонні виступи партійних чиновників, але вже нижчого рівня.

І знову зал споглядав на трибуну "подобострастними" й водночас скляними очима.

Так би й закінчився партійний форум. Не вийшов би за рамки партійних стандартів, якби не новий промовець.

На трибуну вийшла жінка...

Не проста жінка, а красива і зваблива. Мала в собі щось трохи хиже і розпусне, воно неначе підкреслювало її винятковість. Врода її настільки притягувала до себе – в одну мить розбудила аудиторію.

Тісні ряди чоловічих очей відразу аж впилися в цю красу. Якись флюїди полилися з трибуни у залу і стрімко заставили забути про те, для чого тут зібралися. Захват і спокуса заповнили майже все помпезне приміщення. Немов полізло ароматним димком між кріслами, по стінах, по товстих килимах на підлозі.

Для присутніх це була справжня розвага.

Дивитися і слухати таку жінку після сірих і пісних виступів її попередників було одне задоволення.

Інтриги додавало те, що жінка для переважної більшості була незнайомою.

Згодьтесь, що незнайома жінка для чоловіків – окрема принада.

У залі, в якому ніхто і ніколи не порушував тиші почали шепотітися:

– Звідки взялася ця краса?

– Та ніби з Миколаєва недавно перевели... чи то з Одеси... До обласного комсомолу...

– Га-а-р-на!

Тим часом до трибуни підійшов офіціант з буфету. На таці ніс склянку чаю.

Тоді якраз в обкомі завели моду: кожному виступаючому ставили на трибуну

склянку теплого чаю. Аби бодай не закашлявся. І щоб легше було читати промову. За встановленим звичаєм кожен з тої склянки мав відпити трохи.

Але ж тут офіціант робить фатальну помилку. Навіть не помилку, а як виявилось згодом – майже провокацію.

Замість того, щоб спочатку забрати з трибуни чай попереднього промовця, він бере склянку свіжого чаю і стає поволі, аби не перешкодити виступаючій, сунути нову склянку на трибуну.

Жінка, краєм ока помітила руку зі склянкою, яка тягнулася їй назустріч. "На автоматі" взяла склянку з трибуни... І почокалася з офіціантом!... Напевно так, як робила частенько на застіллях.

Дзенькіт склянок вибухнув протитанковою гранатою.

Зал спочатку завмер, а потім ахнув... Дальше став реготати, забувши всякі партійні пристойності.

Стриматися ніхто не міг.

Всі одночасно прочитали й оцінили сценку-дійство, яка відбулася на їх очах і якої ніколи ще не бачили, не чули суворі обкомівські стіни.

Кар'єра красуні на цьому закінчилася. Заперли в далекий сільський район-закуток. Але ще довго, перед кожним зібранням, згадували партійці ту пригоду і цмокали при цьому язиком.

Через багато років про те, що там говорилося, в тому обкомі партії, ніхто й згадати не міг, а якщо й згадував, то тільки, як відбулося це несподіване чокання склянок – партійний чок. Чок-чок!

Олександр Мінович